

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA PSIHOLOGIJA V LETU 2015

Poročilo DPK SM za psihologijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015.....	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	16
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov.....	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah.....	20
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek.....	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	25

Avtorja:

Stanka Vrhovec, glavna ocenjevalka za psihologijo

Božena Veber Rasiewicz, predsednica DPK SM za psihologijo

Poročilo je potrdila DPK SM za psihologijo na svoji 12. redni seji 03. 10. 2015.

Ljubljana, september 2015

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

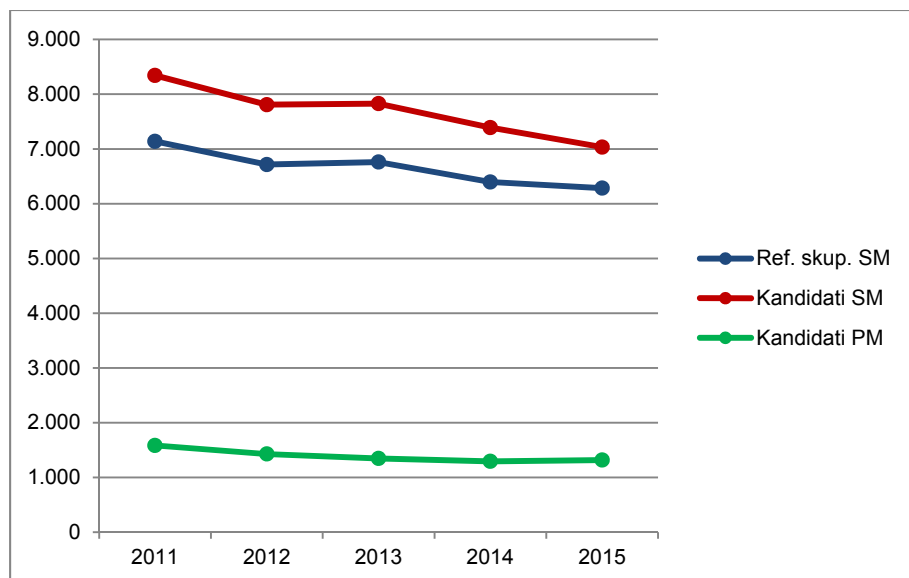
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	7.138	8.343	1.584
2012	6.715	7.808	1.428
2013	6.759	7.826	1.346
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Vir: Državni izpitni center 2015

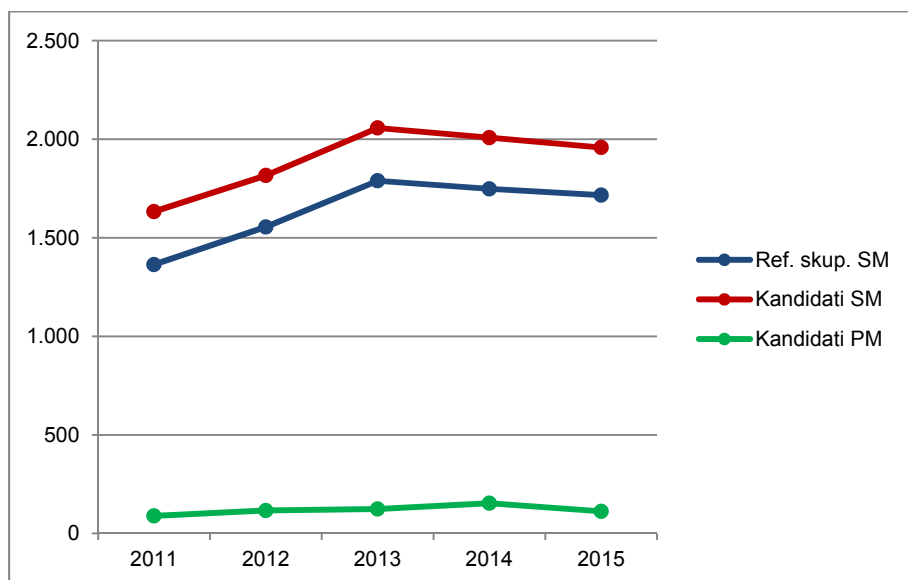
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali psihologijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	1.364	1.633	89
2012	1.555	1.816	116
2013	1.789	2.057	124
2014	1.748	2.008	153
2015	1.716	1.958	112

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

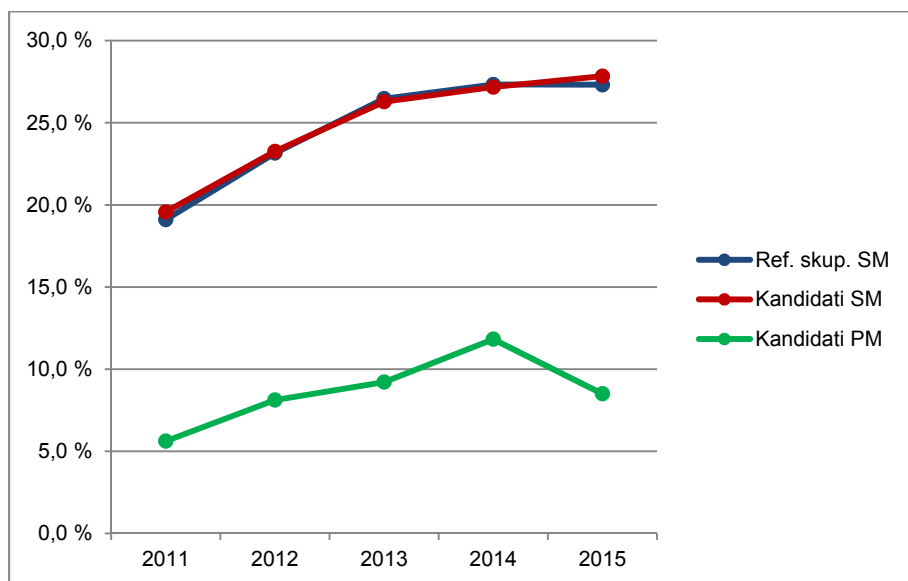
Vir: Državni izpitni center 2015

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali psihologijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2011 do 2015 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2011	19,1 %	19,6 %	5,6 %
2012	23,2 %	23,3 %	8,1 %
2013	26,5 %	26,3 %	9,2 %
2014	27,3 %	27,2 %	11,8 %
2015	27,3 %	27,8 %	8,5 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2011–2015

Vir: Državni izpitni center 2015

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.453	70,2 %
Klasična gimnazija	84	4,1 %
Gimnazija	1.537	74,3 %
Tehniška gimnazija	23	1,1 %
Ekonomska gimnazija	72	3,5 %
Umetniška gimnazija	84	4,1 %
Strokovna gimnazija	179	8,6 %
Ref. skup. SM	1.716	82,9 %
Ostali SM	242	11,7 %
Kandidati SM	1.958	94,6 %
Kandidati PM	112	5,4 %

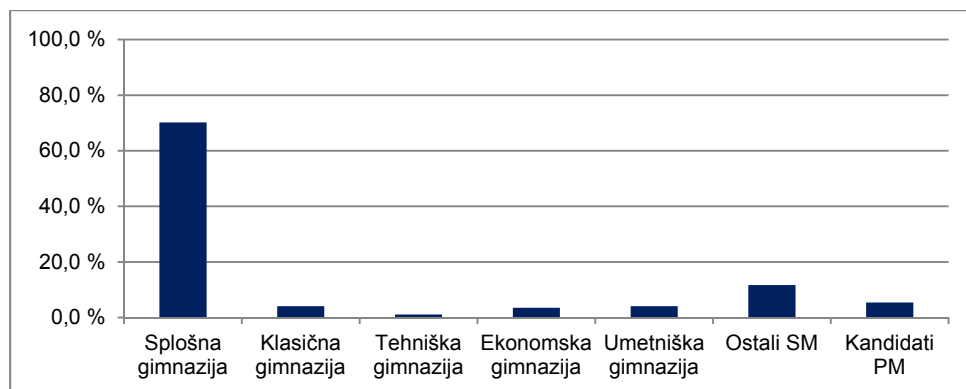
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

Vir: Državni izpitni center 2015

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2015 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

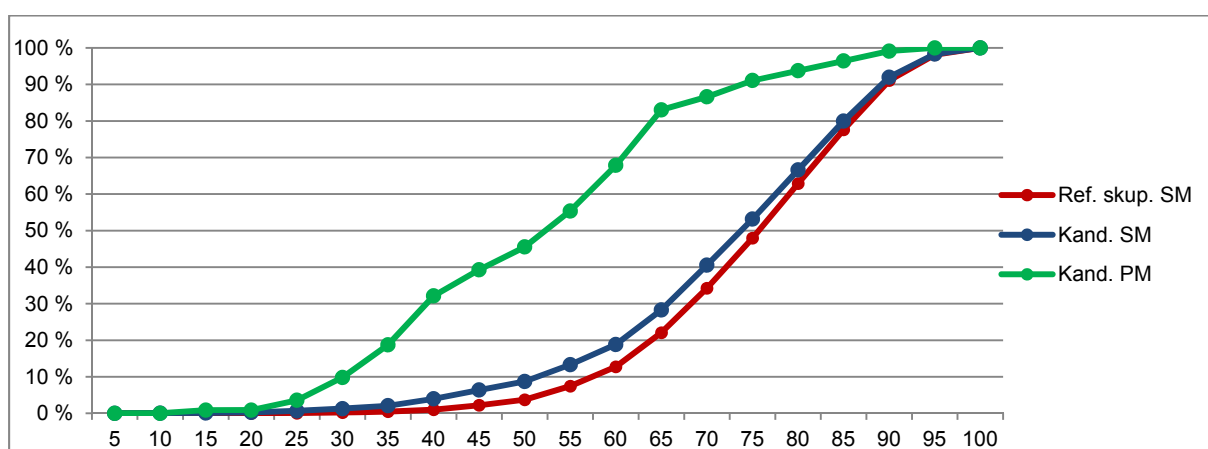
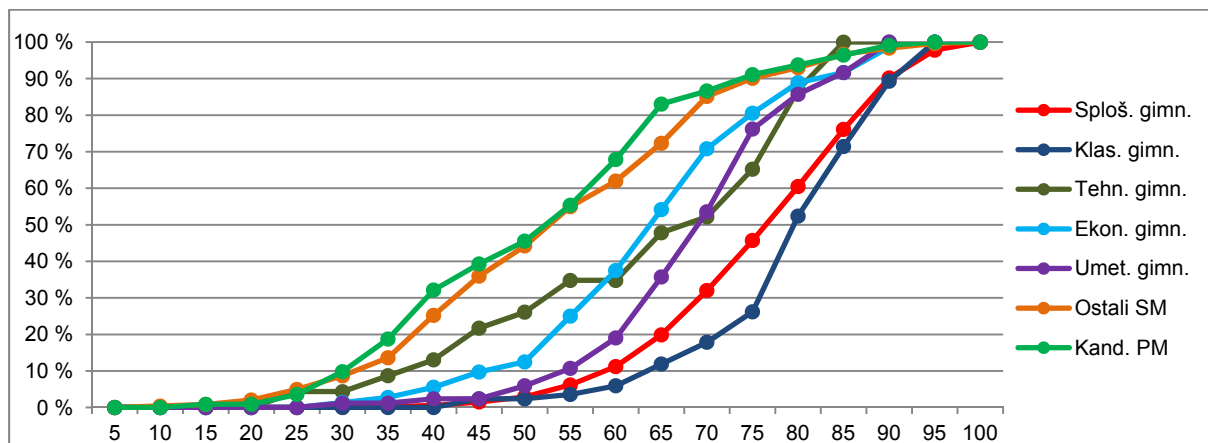
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0
21-25	0	0	0	1	0	0	1	1	8	7	3
26-30	1	0	1	0	1	1	2	3	12	9	7
31-35	2	0	2	1	1	0	2	4	16	12	10
36-40	5	0	5	1	2	1	4	9	37	28	15
41-45	14	2	16	2	3	0	5	21	47	26	8
46-50	20	0	20	1	2	3	6	26	46	20	7
51-55	48	1	49	2	9	4	15	64	90	26	11
56-60	73	2	75	0	9	7	16	91	108	17	14
61-65	126	5	131	3	12	14	29	160	185	25	17
66-70	176	5	181	1	12	15	28	209	240	31	4
71-75	199	7	206	3	7	19	29	235	247	12	5
76-80	215	22	237	5	6	8	19	256	263	7	3
81-85	227	16	243	3	2	5	10	253	262	9	3
86-90	204	15	219	0	5	7	12	231	235	4	3
91-95	111	9	120	0	1	0	1	121	124	3	1
96-100	32	0	32	0	0	0	0	32	33	1	0
SKUPAJ	1.453	84	1.537	23	72	84	179	1.716	1.958	242	112

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %	5 %	4 %
30	0 %	0 %	0 %	4 %	1 %	1 %	2 %	0 %	1 %	9 %	10 %
35	0 %	0 %	0 %	9 %	3 %	1 %	3 %	0 %	2 %	14 %	19 %
40	1 %	0 %	1 %	13 %	6 %	2 %	5 %	1 %	4 %	25 %	32 %
45	2 %	2 %	2 %	22 %	10 %	2 %	8 %	2 %	6 %	36 %	39 %
50	3 %	2 %	3 %	26 %	13 %	6 %	11 %	4 %	9 %	44 %	46 %
55	6 %	4 %	6 %	35 %	25 %	11 %	20 %	7 %	13 %	55 %	55 %
60	11 %	6 %	11 %	35 %	38 %	19 %	28 %	13 %	19 %	62 %	68 %
65	20 %	12 %	19 %	48 %	54 %	36 %	45 %	22 %	28 %	72 %	83 %
70	32 %	18 %	31 %	52 %	71 %	54 %	60 %	34 %	41 %	85 %	87 %
75	46 %	26 %	45 %	65 %	81 %	76 %	77 %	48 %	53 %	90 %	91 %
80	60 %	52 %	60 %	87 %	89 %	86 %	87 %	63 %	67 %	93 %	94 %
85	76 %	71 %	76 %	100 %	92 %	92 %	93 %	78 %	80 %	97 %	96 %
90	90 %	89 %	90 %	100 %	99 %	100 %	99 %	91 %	92 %	98 %	99 %
95	98 %	100 %	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %	98 %	98 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center 2015

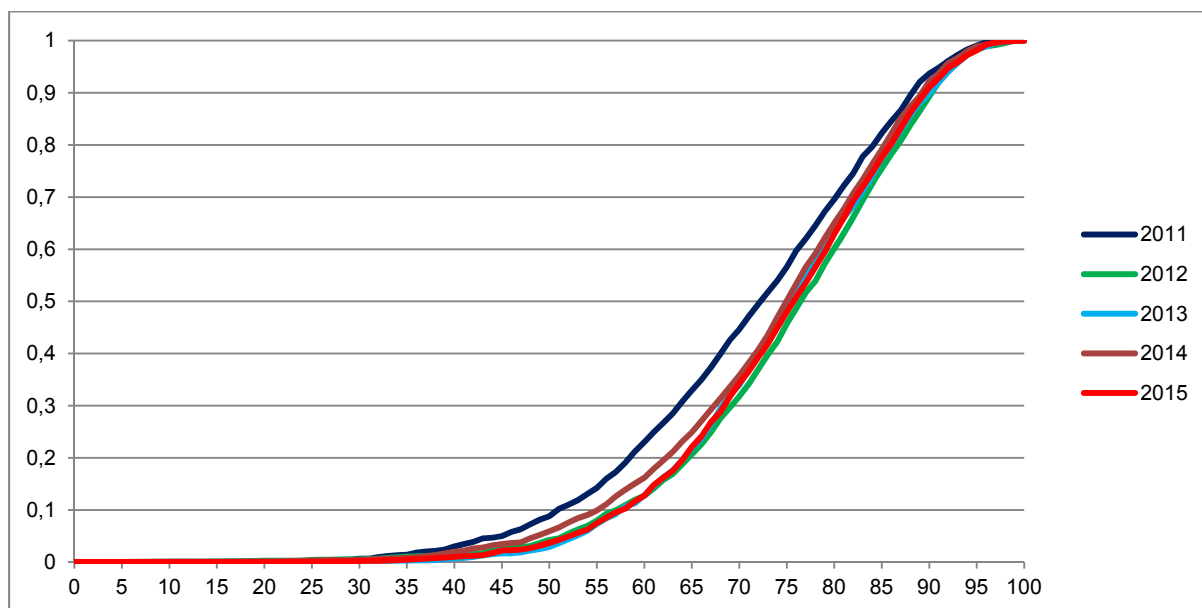
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2011 do 2015, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2011	46	60	73	86
2012	48	62	75	88
2013	48	61	74	87
2014	48	61	74	86
2015	48	61	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2015

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2015 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

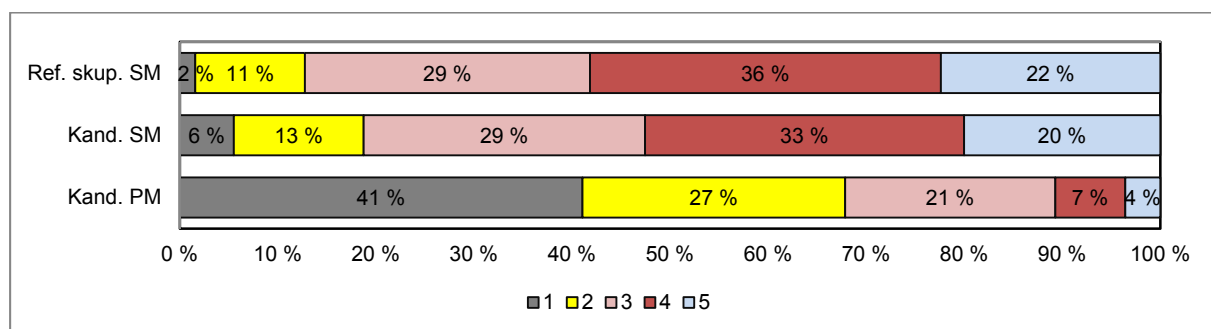
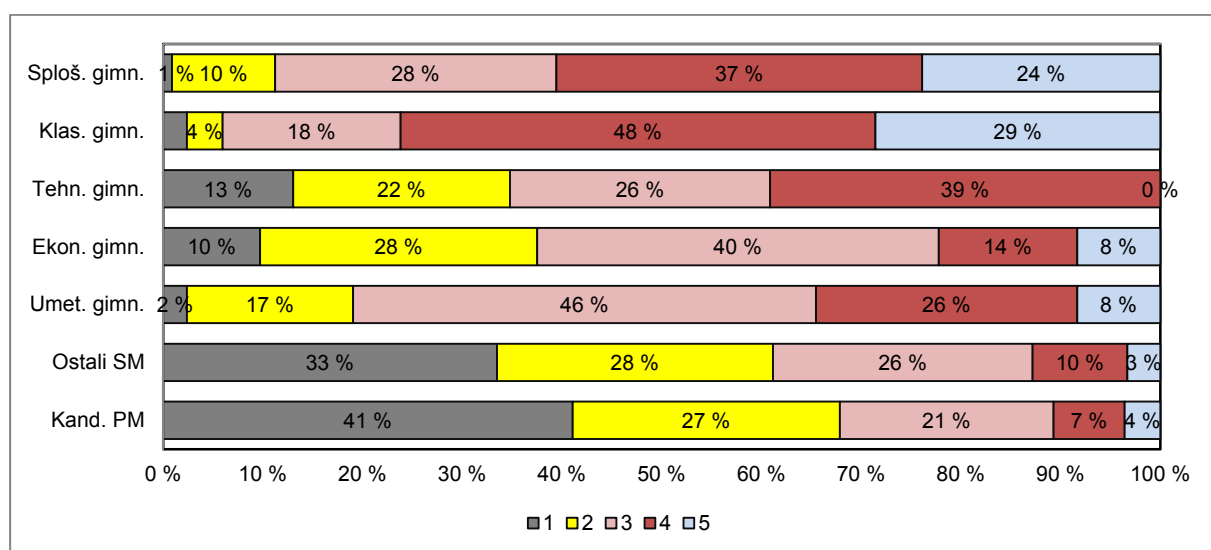
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	13	2	15	3	7	2	12	27	108	81	46
2	150	3	153	5	20	14	39	192	259	67	30
3	410	15	425	6	29	39	74	499	562	63	24
4	533	40	573	9	10	22	41	614	637	23	8
5	347	24	371	0	6	7	13	384	392	8	4
Uspešni	1.440	82	1.522	20	65	82	167	1.689	1.850	161	66
Skupaj	1.453	84	1.537	23	72	84	179	1.716	1.958	242	112

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	2 %	1 %	13 %	10 %	2 %	7 %	2 %	6 %	33 %	41 %
2	10 %	4 %	10 %	22 %	28 %	17 %	22 %	11 %	13 %	28 %	27 %
3	28 %	18 %	28 %	26 %	40 %	46 %	41 %	29 %	29 %	26 %	21 %
4	37 %	48 %	37 %	39 %	14 %	26 %	23 %	36 %	33 %	10 %	7 %
5	24 %	29 %	24 %	0 %	8 %	8 %	7 %	22 %	20 %	3 %	4 %
Uspešni	99 %	98 %	99 %	87 %	90 %	98 %	93 %	98 %	94 %	67 %	59 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center 2015

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2015

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1.453	84	1.537	23	72	84	179	1.716	1.958	242	112
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,45	21,56	19,56	17,72	15,91	17,52	16,96	19,32	19,07	15,21	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,71	3,92	3,72	3,39	3,32	3,58	3,45	3,69	3,62	2,85	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,63	3,79	3,64	3,43	3,15	3,63	3,41	3,61	3,55	2,85	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,72	3,96	3,74	2,91	2,83	3,21	3,02	3,66	3,48	2,21	2,05
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,72	3,96	3,73	2,83	2,82	3,21	3,01	3,65	3,47	2,17	2,05
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	75,55	78,76	75,73	63,11	63,99	68,31	65,90	74,70	72,09	53,52	51,28
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	77	80	77	69	64,5	68,5	67	76	74	53	51,5
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	12,07	10,37	12,01	17,86	13,55	11,20	13,28	12,51	14,89	17,10	16,77
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,88	3,89	3,88	3,80	3,17	3,58	3,44	3,84	3,77	2,96	3,72
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,26	4,54	4,27	3,77	3,79	3,96	3,87	4,23	4,18	3,51	3,92
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,73	0,65	0,73	-	0,79	0,73	0,73	0,74	0,74	0,65	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,74	0,64	0,73	-	0,70	0,67	0,67	0,73	0,73	0,65	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,67	0,69	0,67	-	0,42	0,63	0,58	0,66	0,67	0,57	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,68	0,68	0,68	-	0,53	0,57	0,58	0,67	0,69	0,59	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,68	0,68	0,68	-	0,53	0,57	0,58	0,67	0,69	0,59	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,64	0,60	0,63	-	0,52	0,48	0,45	0,63	0,64	0,50	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,46	0,52	0,46	-	0,26	0,06	0,18	0,45	0,49	0,51	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,36	0,34	0,36	-	0,14	0,20	0,23	0,36	0,41	0,20	0,30
Neuspešni s PP	0,89	2,38	0,98	13,04	9,72	2,38	6,70	1,57	5,52	33,47	41,07
Neuspešni brez PP	1,65	2,38	1,69	21,74	11,11	2,38	8,38	2,39	6,64	36,78	41,07

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

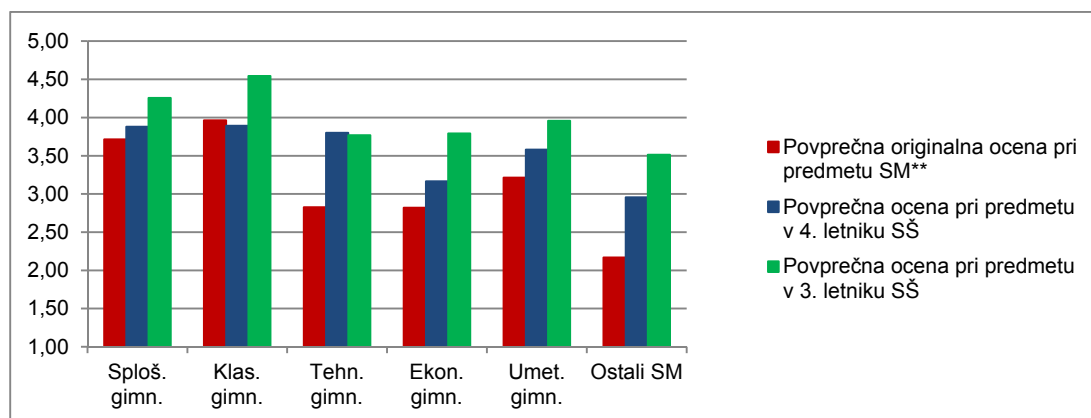
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz psihologije in povprečnih ocen iz psihologije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

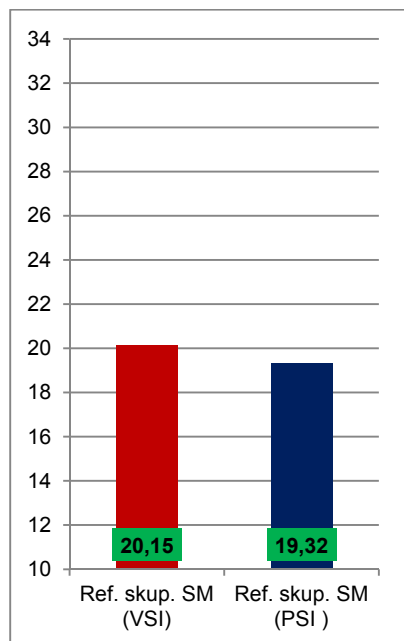
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center 2015

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2015 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz psihologije (ref. skup. SM – PSI).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center 2015

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

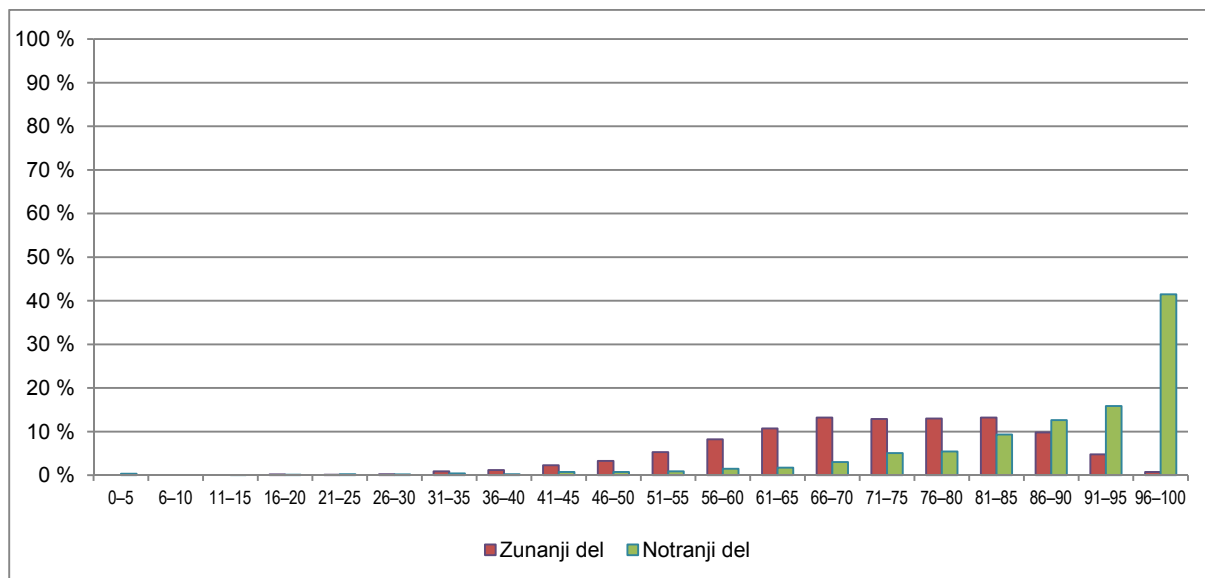
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.716	1.716
Povprečno število odstotnih točk	56,76	17,94
Standardni odklon odstotnih točk	11,16	2,90
Maksimalno število odstotnih točk	79,50	20,00
Povprečna težavnost	0,71	0,90

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	1 %	0 %
41–45	2 %	1 %
46–50	3 %	1 %
51–55	5 %	1 %
56–60	8 %	1 %
61–65	11 %	2 %
66–70	13 %	3 %
71–75	13 %	5 %
76–80	13 %	5 %
81–85	13 %	9 %
86–90	10 %	13 %
91–95	5 %	16 %
96–100	1 %	41 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2015

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

V spomladanskem izpitnem roku 2015 je izpit splošne mature iz psihologije (brez poklicnih maturantov) opravljalo 1.958 kandidatov, od tega je tistih, ki predstavljajo referenčno skupino splošne mature, 1.716 (vključeni so vsi kandidati gimnazije – splošne in klasične ter strokovne gimnazije – tehniške, ekonomske in umetniške).

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2015.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2 A	Izpitna pola 2 B	Seminarska naloga
Število kandidatov	1.716	1.716	1.716	1.716
Povprečno število odstotnih točk	25,62	11,07	20,06	17,94
Standardni odklon odstotnih točk	5,87	1,98	5,16	2,90
Maksimalno število odstotnih točk	36,00	14,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,71	0,79	0,67	0,90

Pri vseh izpitnih polah so kandidati dosegli tudi maksimalno število točk (pri IP 1 0,99 %, pri IP 2 A 8,80 %, pri IP 2 B 1,34 % ter pri seminarski nalogi 41,49 % kandidatov). Pri notranjem delu izpita (seminarska naloga) so kandidati v povprečju dosegli 17,94 točke od možnih 20, povprečna težavnost notranjega dela izpita pa je znašala 0,90. Povprečna težavnost splošne mature iz psihologije je 0,71, kar gre deloma na račun seminarske naloge, sicer pa je težavnost nalog pri izpitnih polah 1 in 2 A ustrezna, saj se giblje v območju optimalne težavnosti.

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Statistični podatki: število kandidatov, ki so izbrali posamezno nalogo, povprečno število doseženih točk, težavnost in diskriminativnost nalog so v nadaljevanju prikazani ločeno po izpitnih polah in za seminarsko nalogo.

Izpitna pola 1

Izpitna pola 1 vsebuje štiri strukturirane naloge, med katerimi kandidati izberejo tri. Pri vsaki nalogi je mogoče doseči največ 12 točk. Preglednica 4.3.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM za izpitno polo 1.

Preglednica 4.3.1: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 1

Naloga	N (1.716)	Povprečno št. točk	Indeks težavnosti	Indeks diskriminativnosti	Indeks objektivnosti
1	1.058 (61 %)	9,53	0,79	0,62	0,82
2	1.529 (89 %)	8,69	0,72	0,64	0,76
3	1.514 (88 %)	7,87	0,66	0,62	0,80
4	1.047 (61 %)	8,29	0,69	0,59	0,59

Kandidati so največkrat (približno enako pogosto) izbrali 2. in 3. nalogo, nekoliko manj pa 1. in 4. nalogo, in sicer:

- 2. naloga vključuje področje čustev in čustvene zrelosti – izbralo jo je 89 % kandidatov;
- 3. naloga vključuje področje zaznavanja oziroma zaznavne organizacije – izbralo jo je 88 % kandidatov;
- 1. naloga vključuje področje stališč – izbralo jo je 61 % kandidatov;
- 4. naloga vključuje področje znanstvenega in neznanstvenega spoznavanja – izbralo jo je prav tako 61 % kandidatov.

Izbor nalog kaže na to, da za kandidate nobena od štirih nalog ni bila izrazito bolj ali pa manj zanimiva. Kot nekoliko lažja izmed vseh v IP 1 se izkaže 1. naloga (IT je 0,79), kjer je doseženo tudi najvišje povprečno število točk (9,53). 3. naloga je med ostalimi težja (IT je 0,66), povprečno število doseženih točk je najnižje (7,87). Sicer pa za vse naloge velja ustrezna težavnost, hkrati pa glede na indekse diskriminativnosti vse naloge dobro razlikujejo kandidate glede na njihovo znanje, saj je diskriminativnost vseh nalog zelo dobra (indeksi so pri nalogah med 0,59 in 0,62). Najslabše ujemanje med ocenjevalci se kaže pri 4. nalogi (IO je 0,59), najboljše ujemanje pa pri 1. (IO je 0,82) in tudi 3. nalogi (IO je 0,80).

Izpitna pola 2 A

Izpitna pola 2 A vsebuje 14 vprašanj izbirnega tipa. Kandidati rešujejo vse naloge, pri vsaki pa izbirajo med štirimi možnimi odgovori. Odgovorov na ta vprašanja zunanji ocenjevalci ne vrednotijo, ampak se optično preberejo.

Kandidati pri tem delu izpita v povprečju dosežajo dokaj visoko število točk, ker naloge omogočajo kandidatom prepoznati pravilni odgovor, tistim brez znanja pa možnost pravi odgovor uganiti. To potrjujejo tudi indeksi težavnosti, ki se pri večini (11 nalog) gibljejo med 0,70 in 0,97 in znašajo le pri treh nalogah (1., 10. in 11.) pod 0,70 (najmanj 0,56).

Za večino nalog velja (razen za 8., 10. in 11.), da je njihova diskriminativna zmožnost omejena oz. ne diferencirajo kandidatov glede na uspešnost na celotnem testu; izstopa 5. naloga oziroma vprašanje *Kateri od naštetih dejavnikov bi lahko povzročil halucinacijo?*, kjer je indeks diskriminativnosti negativen (meri nekaj drugega, kot naj bi).

Preglednica 4.3.2 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM za izpitno polo 2 A.

Preglednica 4.3.2: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 A

Naloga	IT	ID
1	0,66	0,21
2	0,97	0,09*
3	0,88	0,20
4	0,97	0,11*
5	0,78	-0,03**
6	0,79	0,27
7	0,85	0,19*
8	0,84	0,30
9	0,76	0,18*
10	0,56	0,35
11	0,58	0,31
12	0,84	0,23
13	0,70	0,20
14	0,90	0,23

Glede na razpoložljive statistične podatke velja razmislek in pobuda, da bo potrebno večjo pozornost posvetiti kakovosti nalog izbirnega tipa in obenem tudi večjo pozornost pri sestavi »možnih odgovorov – distraktorjev«.

Izpitna pola 2B

Izpitna pola 2 B vsebuje štiri naloge esejskega tipa, izmed katerih kandidati izberejo dve. Največje možno število točk, ki je pridobljeno iz odgovorov na posamezne dele strukturiranega eseja, je 14, kandidat pa lahko pridobi še 1 dodatno točko za notranjo zgradbo eseja (skupaj torej 15 možnih točk).

Kot je razvidno iz statističnih podatkov, je bil izbor nalog sledeč:

- največ kandidatov (okrog 70 %) je izbralo 3. nalogo (področje motivacije, elementi motivacijskega procesa, notranja, zunanja motivacija);
- po pogostosti izbire je sledila 4. naloga (področje mišljenja, reševanje problemov, osebna čvrstost), ki jo je izbralo okrog 61 % kandidatov;
- sledi 1. naloga (področje psihološke smeri, predstavniki, njihov prispevek), izbralo jo je približno 41 % kandidatov;
- najmanj pa so izbirali 2. nalogo (področje socializacija, dejavniki socializacije, vzgojni stili in prilagajanje), ki jo je izbralo okrog 28 % kandidatov.

Preglednica 4.3.3 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM za izpitno polo 2 B.

Preglednica 4.3.3: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 B

Naloga	N (1.716)	Povprečno št. točk	Indeks težavnosti	Indeks diskriminativnosti
1	708 (41 %)	10,76	0,72	0,55
2	479 (28 %)	11,50	0,77	0,52
3	1.194 (70 %)	8,99	0,60	0,61
4	1.051 (61 %)	10,02	0,67	0,64

Povprečno število doseženih točk pri nalogah esejskega tipa se giblje med 8,99 (3. naloga) in 11,50 (2. naloga). Indeksi težavnosti so med 0,60 in 0,77, kar predstavlja pri vseh nalogah ustrezno težavnost. Najtežja je 3. naloga. To nalogo so sicer kandidati največkrat izbrali, so pa tu dosegali povprečno najmanj točk (8,99); hkrati pa ta naloga zelo dobro ločuje kandidate.

V okviru konkretne naloge je znotraj posameznih postavk (znanje, razumevanje/uporaba, sinteza/vrednotenje) težavnost optimalna, saj se pri vseh postavkah giblje med 0,62 in 0,86.

Velja tudi, da pri nobeni postavki v okviru vsake od nalog indeks diskriminativnosti ni manjši od 0,39, vsi indeksi ostalih postavk pa so nad 0,40 do 0,54, kot je prikazano in razvidno iz preglednice 4.3.4. Glede na to, da gre za ocenjevanje nalog esejskega tipa, je tudi objektivnost ocenjevanja dokaj ustrezna, še posebej to velja za ocenjevanje najvišjih ravni znanja, ki sicer kandidatom dopuščajo več širine pri odgovarjanju, ocenjevalcem pa hkrati več subjektivne presoje.

Preglednica 4.3.4 prikazuje osnovne statistične podatke za posamezne postavke pri nalogah izpitne pole 2 B.

Preglednica 4.3.4: Osnovni statistični podatki za posamezne postavke pri nalogah izpitne pole 2 B

Postavka	Povpreč. štev točk	Indeks težavnosti	Indeks diskriminativnosti	Indeks objektivnosti
1. znanje	3,44	0,86	0,43	0,59
1. razumevanje	3,11	0,62	0,45	0,52
1. sinteza	3,87	0,77	0,54	0,54
2. znanje	3,26	0,81	0,41	0,61
2. razumevanje	3,66	0,73	0,39	0,64
2. sinteza	4,12	0,82	0,48	0,66
3. znanje	2,53	0,63	0,51	0,73
3. razumevanje	2,91	0,58	0,47	0,50
3. sinteza	3,35	0,67	0,46	0,76
4. znanje	3,28	0,82	0,45	0,60
4. razumevanje	3,58	0,72	0,38	0,38
4. sinteza	2,91	0,58	0,60	0,74

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Strukturirane naloge:

Preglednica 4.4.1: Najpogostejše nepravilnosti v odgovorih pri 1. strukturirani nalogi

Postavka 1.1	• napačno pojmovanje komponent stališč• komponente stališč ne opredeljujejo glede na objekt stališča• dinamično komponento enačijo z vedenjem namesto s pripravljenostjo za vedenje• komponente stališč zamenjujejo s komponentami čustev
Postavka 1.2	• opisi doživljanja namesto vedenja
Postavka 1.3	• splošne presoje, slabe ali nepojasnjene

Preglednica 4.4.2: Najpogostejše nepravilnosti v odgovorih pri 2. strukturirani nalogi

Postavka 2.1	• neupoštevanje zahtev naloge: opredelitev glede na vrednost in sestavljenost – čustvo ljubezni opredeljujejo po vseh vidikih, pri čemer ni specifično opredeljeno, kaj je vrednostni vidik• namesto značilnosti sestavljenih čustev navajajo, katera čustva sestavljajo ljubezen (tega naloga ne zahteva)
Postavka 2.2	• manj kakovostni primeri• zmeda in zamenjava sestavin čustvene zrelosti: uravnavanja doživljanja in izražanja čustev (kontrola čustev) z ustreznostjo čustev okoliščinam• mešanje sestavin čustvene zrelosti z osebnostno čvrstostjo
Postavka 2.3	• pojasnitev ni ali so te slabe• ni upoštevan razvojni vidik, temveč trenutni vpliv ali pa splošni vpliv

Preglednica 4.4.3: Najpogostejše nepravilnosti v odgovorih pri 3. strukturirani nalogi

Postavka 3.1	• pomanjkljivi (slabi) opisi načela lik in podlaga
Postavka 3.2	• neustrezna poimenovanja načel• pomanjkljivi opisi načel
Postavka 3.3	• presoje so slabo ali niso pojasnjene

Preglednica 4.4.4: Najpogostejše nepravilnosti v odgovorih pri 4. strukturirani nalogi

Postavka 4.1	• nepoznavanje oz. slabo poznavanje značilnosti znanstvenega in neznanstvenega spoznavanja
Postavka 4.2	• odstopanja od znanstvenega spoznavanja ne ponazorijo z navedenim primerom• ne navajajo odstopanja, navajajo (opisujejo) samo primere• ne uporabljajo strokovnih terminov
Postavka 4.3	• veliko zdravorazumskih odgovorov, ki jih naloga tudi omogoča• posplošeni, neutemeljeni odgovori

Strukturirani eseji:

Preglednica 4.4.5: Najpogostejše nepravilnosti pri 1. strukturiranem eseju

Znanje	• nepoznavanje predstavnikov psiholoških smeri
Razumevanje in uporaba	• namesto, kako bi raziskovali, odgovarjajo, kako bi razlagali odvisnost
Sinteza in vrednotenje	• površne presoje

Preglednica 4.4.6: Najpogostejše nepravilnosti pri 2. strukturiranem eseju

Znanje	slabši oz. pomanjkljivi opisi značilnosti socializacije
Razumevanje in uporaba	pomanjkljivi primeri prilagajanja socialnemu okolju
Sinteza in vrednotenje.	zamenjava avtoritativnega vzgojnega stila z avtoritarnim stereotipno presojanje in utemeljevanje vpliva vzgojnih stilov

Preglednica 4.4.7: Najpogostejše nepravilnosti pri 3. strukturiranem eseju

Znanje	pomanjkljive opredelitve potrebe in cilja
Razumevanje in uporaba	napačno razumevanje oziroma nerazumevanje notranje motivacije napačni načini za spodbujanje notranje motivacije
Sinteza in vrednotenje.	odgovori se nanašajo na splošno uporabnost psiholoških znanj in manj na zadovoljitev potreb

Preglednica 4.4.8: Najpogostejše nepravilnosti pri 4. strukturiranem eseju

Znanje	pomanjkljivi opisi strategije poskusov in napak
Razumevanje in uporaba	mnogi odgovori se nanašajo na reševanje matematične naloge in ne na reševanje težav pri učenju
Sinteza in vrednotenje.	ne pojasnjujejo povezanosti vseh sestavin osebnostne čvrstosti z izbiro strategije presoje brez sestavin osebnostne čvrstosti

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Mnenje o nalogah in vprašanjih je posredovalo 34 ocenjevalcev (od skupaj 45). Da so naloge ustrezno sestavljene, je menilo 21 ocenjevalcev, medtem ko je 12 ocenjevalcev menilo, da naloge niso bile ustrezno sestavljene. Razlogi za to so, kot so menili ocenjevalci, prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.5.1: Prikaz pripomb ocenjevalcev na izpitne pole oz. naloge

Pomanjkljivosti	Izpitna pola in št. naloge	Število pripomb	
premalo razumljiva	IP 1 – 2. naloga	1	
	– 4. naloga	3	
	IP 2B – 1. naloga	2	
	– 3. naloga	2	
	– 4. naloga	3	
nestrokovno sestavljena	IP 2B – 4. naloga	1	
preobsežna	IP 2B – 1. naloga	2	
	– 4. naloga	1	
pretežka	IP 1 – 4. naloga	2	
	IP 2B – 1. naloga	1	
prelahka	IP 1 – 4. naloga	2	
	– 1. naloga	1	
	IP 2B – 2. naloga	2	
	– 4. naloga	1	
Drugo:	• obravnavati področje marihuane je sporno, vprašljivo	IP 1 – 1. naloga	1
	• preveč splošno (premalo konkretizirana) zastavljene naloge oz. vprašanja	IP 1 – 2., 3., 4. naloga (v delu 2.3, 3.3 in 4.3)	4
	• slaba povezanost med deli (nivoji) naloge; nenavadna kombinacija učnih vsebin	IP 2B – 4. naloga	2
	• eseji izgubljajo esejsko obliko	IP 2B – 3. in 4. naloga	1

V zvezi z nalogami **v izpitni poli 1** so ocenjevalci posredovali te pripombe:

- manjše število ocenjevalcev (3 ocenjevalci) je kritičnih predvsem do 4. naloge (obravnavajo znanstveno in neznanstveno spoznavanje), in sicer: da je premalo razumljiva, tudi pretežka (2 ocenjevalca), hkrati pa to isto nalogo druga ocenjevalca ocenita kot prelahko;
- pripombe nekaterih ocenjevalcev (skupaj 4) se nanašajo tudi na to, da so strukturirane naloge v delu, ki zahteva presojanje in utemeljevanje, preveč splošno zastavljene, kar kandidatom dopušča tudi zelo posplošene, zdravorazumske (nestrokovne) odgovore.

Pripombe glede nalog **v izpitni poli 2 B** (naloge esejskega tipa) se nanašajo na:

- 1. nalogo (psihološke smeri), in sicer: da je premalo razumljiva, preobsežna in pretežka (2 ocenjevalca), obenem pa 4 ocenjevalci to isto nalogo posebej pohvalijo kot kakovostno, ki lahko dobro diferencira;
- 4. nalogo, ki jo nekateri ocenjevalci ocenijo kot premalo razumljivo (3 ocenjevalci), nestrokovno sestavljeno (1 ocenjevalec), preobsežno (1 ocenjevalec) in prelahko (1 ocenjevalec).

Ocenjevalci ugotavljajo, da kandidati slabše obvladajo znanje, posledično pa se to kaže tudi v slabšem razumevanju vsebin ter na ravni sinteze in vrednotenja.

Glede sestave izpitnih pol ter navodil za ocenjevanje so ocenjevalci podajali zelo različne ocene, povprečne ocene pa so razvidne iz preglednice 4.5.2.

Preglednica 4.5.2: Prikaz ocene ocenjevalcev glede sestave izpitnih pol in navodil za ocenjevanje

Kriterij	Ocena
sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 1	3,6
sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 2	3,7
sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 1	4,5
sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 2	3,9

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Spomladanski izpitni rok splošne mature iz izbirnega predmeta psihologija je potekal v torek, 2. junija 2015. Izpit je potekal brez posebnosti.

Število vseh kandidatov, ki so opravljali pisni izpit iz predmeta psihologija, je 1.958 (vsi kandidati splošne mature brez kandidatov poklicne mature). Kandidatov referenčne skupine, ki jo predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov), pa je bilo 1.716.

Člani DPK SM za psihologijo smo izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* v sredo, 3. junija 2015. V četrtek, 4. junija, smo imeli seminar za ocenjevanje izpitnih pol za vse zunanje ocenjevalce in razdeljevanje gradiva v ocenjevanje. Pri ocenjevanju je sodelovalo 45 zunanjih ocenjevalcev, skupaj s 5 člani DPK SM. Iz ljubljanske regije je bilo 35, iz mariborske pa 10 ocenjevalcev. V spomladanskem izpitnem roku je vsak ocenjevalec ocenil približno 40 kompletov izpitnih pol v prvem ocenjevanju in prav toliko v drugem (IP 1 in IP 2 B).

Ocenjevanje je potekalo po ustaljenih postopkih in korakih, in sicer:

- ocenjevanje se je izvajalo na domu;
- ocenjevalci so ocenjevali 1. izpitno polo (IP 1) in 2. del 2. izpitne pole (IP 2 B);
- vsako izpitno polo sta neodvisno ocenila dva ocenjevalca.

Menjava nalog po 1. ocenjevanju je bila izvedena 11. junija, oddaja nalog po 2. ocenjevanju pa je bila 18. junija 2015. V dneh med 22. in 26. junijem smo izvedli še kontrolno ocenjevanje, ki se izvede v primeru, ko gre za razhajanje dveh ocenjevalcev za več kakor 20 % ocene.

Izpitnih pol za kontrolno ocenjevanje (20 % razlika) je bilo 291. Prav tako smo kontrolno ocenili 55 izpitnih pol tistih kandidatov, ki so bili po določitvi mej 1 oz. 2 točki pod mejo za zadostno oceno.

Kontrolno ocenjevanje je poleg glavne ocenjevalke izvajalo 10 pomočnikov glavnega ocenjevalca, ki jih je marca 2015 v soglasju z glavno ocenjevalko imenoval Državni izpitni center.

V zvezi z izpeljavo izpita splošne mature iz psihologije in izvedbo ocenjevanja izpitnih pol v letu 2015 ugotavljamo sledeče:

- v zvezi z obliko in tiskom izpitnih pol ni bilo nepravilnosti;
- med potekom izpita splošne mature iz psihologije na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti;
- prevzem gradiva, menjava in vračanje izpitnih pol je potekalo brez posebnosti;
- delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Za vpogled v izpitne pole pri psihologiji je po razglasitvi rezultatov spomladanskega roka splošne mature 2015 zaprosilo 135 kandidatov. Izmed teh jih je 43 podalo ugovor na oceno. Pri izvedenskih pregledih so sodelovali trije izvedenci.

Preglednica 5.2.1: Statistični prikaz za področje ugovorov na oceno

Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na oceno	Sprememba točk	Povprečna sprememba točk. ocene	Enako	Sprememba ocene
135	43	26	1,0	26	17

Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 26 kandidatih spremenila vsota števila točk, med temi je pri 17 kandidatih prišlo do spremembe ocene navzgor (največja sprememba točkovne ocene za 1,0), pri ostalih je ocena ostala nespremenjena.

Ugotovitve kažejo, da se je letos število vpogledov in ugovorov na oceno nekoliko zmanjšalo v primerjavi z letom 2014, prav tako se sorazmerno ni povečalo število sprememb ocen.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je izpit iz izbirnega predmeta psihologija opravljalo 1.958 kandidatov, to je nekoliko manj kakor prejšnje leto (lani je bilo 2.008 kandidatov). Kandidatov, ki so prvič opravljali splošno maturo iz psihologije kot posameznega izpita (referenčna skupina), je bilo 1.716 (lani 1.748). Povprečni uspeh kandidatov je bil nekoliko višji kakor lanski. Letos so kandidati v povprečju dosegli 74,70 točke (lani 73,49 točke). Povprečna ocena pri predmetu je bila 3,66 (lani 3,58). Kriterij za pozitivno oceno je bil enak kakor lani (48 točk). V primerjavi z lanskim letom je bil letos nižji odstotek neuspešnih kandidatov (1,57 %, lani 2,92 %). Povprečno število odstotnih točk pri zunanjem delu izpita je bilo letos nekoliko višje kakor lani (letos 56,76, lani 55,56 točke), maksimalno število doseženih odstotnih točk pri zunanjem delu izpita pa je že nekaj let enako (letos, lani in že tudi dve leti poprej 79,50 točke).

Povprečna težavnost zunanjega dela izpita je bila zmerna (IT je bil letos 0,71, lani 0,69). Rezultati po posameznih izpitnih polah so bili letos precej podobni lanskim, predvsem je to opazno pri izpitni poli 2 B (esejska naloga). Nekoliko razlike v primerjavi z lanskimi rezultati je pri izpitni poli 1 in pri izpitni poli 2 A, pri obeh v korist rezultatu letošnjega leta. Pri izpitni poli 1, pri kateri kandidat med štirimi strukturiranimi nalogami izbere tri naloge, je bil povprečni rezultat 25,62 točke (lani 24,97 točke) od možnih 36 točk. Težavnost tega dela izpita je bila zmerna (IT je bil letos 0,71, lani 0,69). Pri izpitni poli 2 A (naloge izbirnega tipa) je bil povprečni rezultat letos 11,07 točke (lani 10,53 točke) od možnih 14 točk. Povprečni IT na tem delu izpita je bil letos 0,79 (lani 0,75), to pa kaže, da so bila letos vprašanja izbirnega tipa za kandidate v povprečju malenkost manj zahtevna kakor lani in obakrat glede na izračunani IT ustrezne težavnosti. Pri izpitni poli 2 B, pri kateri kandidat med štirimi ponujenimi esejskimi nalogami izbere dve, je bil povprečni rezultat letos skoraj enak kakor lani (letos 20,06 točke, lani 20,04 točke od možnih 30 točk). Povprečni indeks težavnosti tega dela izpita je bil letos in lani enak, 0,67, to pa kaže na zmerno težavnost.

Določanje meja med ocenami je potekalo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah. Meje med ocenami so bile letos enake kakor lani.

Rezultati notranjega dela izpita so bili obakrat zelo podobni. Povprečno število odstotnih točk je bilo letos 17,94 točke, lani 17,93 točke (od možnih 20 točk), povprečni indeks težavnosti pa letos 0,90, lani 0,89. Ta del izpita je za kandidate lažji kakor zunanji del oziroma vložijo v delo več truda kakor v učenje za zunanji del, saj izberejo temo seminarske naloge v skladu s svojimi interesi, za izdelavo naloge imajo med šolskim letom na voljo dovolj časa, zagotovljena jim je tudi mentorjeva pomoč.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Zunanji ocenjevalci so glede sestave izpitnih pol in navodil za ocenjevanje dajali zelo različne ocene, v povprečju pa so strokovno in vsebinsko ustreznost ocenili z oceno 3,6 za izpitno polo 1 in z oceno 3,7 za izpitno polo 2. Ustreznost navodil za ocenjevanje so v povprečju ocenili z oceno 4,5 za izpitno polo 1 in z oceno 3,9 za izpitno polo 2. Kritika ocenjevalcev je bila namenjena predvsem posameznim delom nekaterih nalog, v smislu premajhne razumljivosti, preobsežnosti, oblikovne nepreglednosti, prezahtevnosti. Tako je bilo nekaj ocenjevalcev kritičnih predvsem do 4. strukturirane naloge v izpitni poli 1 (ta naloga obravnava znanstveno in neznanstveno spoznavanje), češ da je premalo razumljiva in tudi pretežka, hkrati pa so isto nalogo nekateri ocenjevalci ocenili kot prelahko. Pripombe nekaterih

ocenjevalcev zadevajo tudi strukturirane naloge v delu, ki zahteva presojanje in utemeljevanje, po njihovem mnenju so preveč splošno zastavljene; kandidatom to dopušča tudi zelo posplošene, zdravorazumske (nestrokovne) odgovore. Glede nalog v izpitni poli 2 pa so pripombe nekaterih ocenjevalcev veljale predvsem za 1. esejsko nalogo (zadeva psihološke smeri), češ da je premalo razumljiva, preobsežna in pretežka, obenem pa so nekateri drugi ocenjevalci isto nalogo posebej pohvalili kot kakovostno, ki lahko dobro diferencira. Kritični so bili še do 4. esejske naloge, ki so jo nekateri ocenjevalci ocenili kot premalo razumljivo (naloga zadeva strategije reševanja miselnih problemov in osebnostno čvrstost). Dijaki so to nalogo pogosto izbrali (izbralo jo je 61 % dijakov in je bila druga po pogostosti izbire med esejskimi nalogami), v povprečju so dosegli pri njej 10,02 točke (od možnih 15 točk), indeks težavnosti pa je znašal 0,67, to pa kaže na zmerno težavnost.

Ocenjevalci menijo, da so v nalogah ustrezno zastopane različne taksonomske stopnje, kandidati pa slabše obvladajo raven znanja; to se kaže v slabšem razumevanju vsebin in tudi na ravni sinteze in vrednotenja.

6.3 Druge ugotovitve

Priprava, prevzem izpitnega gradiva, ocenjevanje in vračanje izpitnih pol so potekali brez posebnosti. V zvezi z obliko in tiskom izpitnih pol ni bilo opaziti nepravilnosti. Med potekom izpita na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti. Delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno. Število kontrolnih ocen (razhajanje med dvema ocenjevalcema za več kakor 20 % ocene) je bilo višje kakor lani. 291 izpitnih pol (lani 207) smo kontrolno ocenili, kljub temu da je bilo število kandidatov pri predmetu psihologija letos nekoliko nižje. Kontrolno smo ocenili tudi izpitne pole tistih kandidatov, ki so po določitvi meja med ocenami dosegli 1 oziroma 2 točki pod mejo za pozitivno oceno; teh izpitnih pol je bilo 55 (lani 30). Za vpogled v izpitne pole po razglasitvi rezultatov spomladanskega izpitnega roka splošne mature je pri psihologiji zaprosilo 135 kandidatov (lani 167). Ugovorov na oceno je bilo letos 43 (lani 59), torej nižje število (tudi proporcionalno nižje glede na število udeleženih kandidatov pri izpitu iz psihologije) v primerjavi z lanskim letom. Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih pol se je pri 26 kandidatih (lani pri 31) spremenila vsota točk, pri 17 kandidatih (lani pri 18) pa tudi ocena.